

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Račun: pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praha čisto
78 190. Viena št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za iznajetstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Druga plat zvona

**Po prvem navdušenju so začeli sedaj tudi v Avstriji
in Nemčiji hladneje presojati avstrijsko-nemško ca-
rinsko unijo — Tehtni pomisleki gospodarskih krogov**

Berlin, 14. aprila d. Stališče, ki ga je
zavzela nižjeavstrijska Heimwehr do av-
strijsko-nemške carinske unije in njeno
poudarjanje avstrijske ideje, je zbudilo v
tukajšnjih krogih največjo pozornost in iz-
zvalo tudi razmišljanje o težkočah, na ka-
tere je naletela ideja nemške carinske uni-
je. Nemška javnost je te težkoče podcenje-
vala. Izjava, ki jo je podala avstrijska
vlada glede stališča Heimwehra, ni mogla
zabrisati vtisa, da je ideja carinske uni-
je naletela v Avstriji na velika nasprot-
stva. Opaža se tudi, da se tisk, ki spada
v interesno sfero dr. Seipla, vedno bolj
oddaljuje od politike dr. Schöbnerja. To je
tem bolj zanimivo, ker je doslej tisk nem-
škega centra v popolnem nasprotju s
stališčem avstrijskih klerikalcev podpiral
zunanega ministra dr. Curtiusa.

Mnenje Avstrijcev o carinski uniji je
mnogo priporočljivo k temu, da sedaj tudi
nemški krogi polagoma zavzemajo hlad-
nejše stališče k dunajskemu paktu. Kritika
se vedno bolj množi. Hitlerjevci brezobzir-
no pobijajo avstrijski projekt, ker vidijo
v njem oviro za politično priključitev Av-
strije k Nemčiji. Tudi na desnici se po-
javljajo pomisleki proti carinski uniji. Do-
dajmo, prevladuje pri strankah sredine in
levice mnenje, da znači dunajski pakt ne-
zaželjeno motnjo v francosko-nemški od-
nosih, ki so se izza Stresemanna razvili-
li tako povoljno. Vedno bolj se pojavlja v
vseh krogih občutka zadrževanja in v tihi nadi
pričakujejo, da bo Pariz postavil nove gos-
podarsko-politične predloge, ki bi no mnenju
berlinskih krogov tvorili najbolj zaželen
izhod iz te zadrževanja. Možnost francosko-
nemške carinske volne vzbujajo v nem., in-
dustrijskih krogih bojazen. V tem smislu
tudi tolmajo napovedi francoskega trgo-
vinskega ministra o ukrepih proti poplav-
ljenju nemškega trga z inozemskimi iz-
delki.

Odpor štajerske industrije

Dunaj, 14. aprila d. Znana veletrdnica
Felsen & Guillaume, tovarna električnih

kablov, jeklarna in bakrarna, je razposlala
dunajskim listom obširno izjavo, v kateri
oravi med drugim:

»Listi so objavili resolucijo, po kateri se
je štajerska sekcija zveze avstrijske in-
dustrije načeloma izjavila za carinsko uni-
jo z Nemčijo. Ker naša družba, ki ima na
Štajerskem svoja podjetja, enako kakor
mnogo druga velika podjetja, ni imela pri-
like sodelovati pri razpravi o tem vpraša-
nju, izjavlja tem potom, da večina štajer-
ske industrije, ki zaposluje največ delav-
cev, izraža dalekosežne pomisleke proti
carinski uniji z Nemčijo. Obstoje te podje-
tije bi bil s tako unijo najhujše ogrožen in
tega ne more preprečiti tudi vmesna carin-
ska ki le zamašena kot prehodna
faza. V ostalem pa štajerska sekcija Zve-
ze industrije niti ni upravičena objavljati
takih sklenov, ker ne predstavlja celokupne
industrije, marveč le njen neznatni del.
Večina štajerske industrije je organizirana
osebno v Zvezi železne industrije.«

**Velika protestna skupščina
v Parizu**

Pariz, 14. aprila AA. Na včerajšnji veliki
protestni skupščini zoper priključitev, ki jo
je sklicala federacija republikanskih strank,
je imel predsednik bivši minister Louis
Marin govor, v katerem je naglašal, da
vodijo Nemčija, Anglija in Italija in druge
države še dalje tajno diplomacijo. Avstrijsko-
nemška carinska pogodba je simptom
deistva, da hoče Nemčija z intrigami in
brutalnostjo doseči svoje prejšnje kompro-
misne smote. To navdaja z grozo prilate-
le Francije njene neoriatelne pa navdaja
z veseljem. Nemčija in njeni bivši zavezniki
so naposled sneli krinko in napravili
javen atentat na mir.

Sprejeta resolucija zahteva izpremembo
francoske zunanje politike, ki mora biti
popolnoma v soglasju s cilji demokracije
sveta. Francija mora ostati to, kar stvarno
je, namreč jamstvo za evropski mir.

Pred ženevsko razpravo o carinski uniji

**Formalen predlog angleške vlade — Nemčija bo pristala
na razpravo — Stališče Italije**

Zeneva, 14. aprila. s. Predlog angleške
vlade, da bi prišlo vprašanje nemško-av-
strijske carinske prilagoditve na dnevni
red najkšega zasedanja sveta Društva na-
rodov, je bil danes istočasno objavljen v
Londonu in Zenevi. Pismo se glasi nasled-
nje:

»Državni tajnik za zunanje zadeve Hen-
derson me je pooblastil, da Vas prosim,
naj bi dali na dnevni red 63. zasedanja
sveta Društva narodov naslednji tema:
Nemško — avstrijski protokol o ustanovitvi
carinske unije. Člani sveta DN, čijih pozor-
nost je bila gotovo že obrnjena na ta pro-
tokol, vedo najbrž, da so bili izraženi dvo-
mi glede združitve režima, ki ga napove-
duje ta protokol, z obveznostmi avstrijske
vlade na podlagi protokola z dne 4. oktobra
1922. Ker se je o tem protokolu razprav-
ljalo, najprej v krogu sveta Društva nar-
dov, najprej v krogu sveta Društva nar-
dov, da je angleška vlada mnenja, da je zelo
važno, da se vsi ti dvomi čim prej razčisti-
jo in da se v ta namen prouči vprašanje
na zasedanju sveta Društva narodov.«

Glavni tajnik Društva narodov Drum-
mond je to pismo dostavil članom sveta
Društva narodov.

Berlin, 14. aprila. s. Glede angleškega
predloga glavnemu tajniku Društva na-
rodov, da naj bi prišlo vprašanje nemško-

avstrijske carinske unije na dnevni red
prihodnjega zasedanja sveta Društva nar-
dov, izjavljajo na poučenih mestih, da se
bo dotična točka dnevnega reda glasila sa-
mo: Nemško — avstrijski protokol o carin-
ski uniji. Vidi se, da se je stališče Anglije
v tem prilagodilo nemškemu, da predlaga
Anglija samo juridično proučitev carinske
pogodbe. Nemška vlada vztraja sicer na
tem, da je vsaka juridična proučitev odveč,
vendar pa se ji Nemčija ne bo upirala.

Stališče Italije

Rim, 14. aprila d. Po izročitvi angle-
škega predloga, da se postavi na dnevni
red najkšega zasedanja sveta DN spo-
razum med Avstrijo in Nemčijo, je skle-
nila sedaj tudi italijanska vlada, kakor
službeno javljajo, po treznem premišlje-
vanju in proučevanju staviti isti predlog.
Tudi Italija motivira svoj predlog s tem,
da mora DN proučiti to stvar na osnovi
sporazuma o avstrijskem posojilu. Kakor
se Anglija ni sklicevala na noben člen mi-
rovnih pogodb, tako ni storila tega niti
Italija. S tem sta hoteli obe državi poka-
zati prijazno stališče napram Nemčiji, ki
je zelo občutljiva, kar se tiče določb mi-
rovnih pogodb. Vsi italijanski listi kom-
tirajo zadevo v tem smislu.

Nasledstvo ministra dr. Engliša

**Ministrova demisija je gotova stvar — Glede njegovega naslednika
so se pojavile velike težkoče**

Praga, 14. aprila h. Ministrski predse-
dnik Udržal se je danes posvetoval z vodil-
nimi osebnostmi vseh koalicijskih strank,
da bi razčistil situacijo po demisiji finan-
nega ministra Engliša, posebno pa vpra-
šanje njegovega nasledstva. Ministrski
svet, ki se bo sestel šele v četrtek ali pe-
tek, se bo bavil tedaj s tem vprašanjem,
tako da bo odločitev o demisiji in nasled-
niku padla šele koncem tega tedna. Glav-
no točko razprav med političnimi strankami
in zastopniki vlade ne tvori toliko de-
misija dr. Engliša sama, s katero je treba

računati kot gotovim dejstvom, temveč
mnogo bolj vprašanje osebe njegovega na-
slednika. V tem pogledu so nastale gotove
težkoče. Narodni demokracije in socialni
demokratje so se z veliko rezervno izjavili
glede včeraj imenovanega guvernerja po-
štne hranilnice dr. Trapla. Vest, da bo dr.
Engliš postal guverner Anglo-česke ban-
ke, je demantiral minister sam s izjavo,
da ne bo stopil več v upravni svet te ban-
ke, kjer je bil vse dotlej, dokler ni bil
imenovan za finančnega ministra.

Demisija bolgarske vlade?

Rim, 14. aprila. n. »Giornale d' Italia«
javlja iz Sofije, da bo vlada Ljapčeva po-
dala ostavko po zaključku zasedanja So-
brnja. Parlamentarne volitve se bodo vršile
najbrže v maju.

**Izvolitev berlinskega
župana**

Berlin, 14. aprila. AA. Za župana v Ber-
linu so izvolili bivšega predsednika eks-
kutiv odbora svobodne države Gdansk.
dr. Sahma. Izvoljen je bil s 110 glasovi
socialističnih občinskih svetnikov in strank
sredine. Proti je glasovalo 52 komunistov
in 46 nacionalistov.

Nova japonska vlada

Tokio, 14. aprila d. Vakaruki je sestavil
novo vlado. Vsi ministri so isti kakor v
prejšnji vladi, izzemši vojnega in trgovin-
skega resora. Minister vojne je postal Ni-
nami, minister za trgovino in industrijo
pa Tanomogi.

REPUBLIKA V ŠPANJI

**Kralj Alfonz se je za sebe in svojo rodbino odpovedal prestolu — Prvo
republikansko vlado je sestavil znani republikanski vodja Zamora**

**Madrid, 14. aprila. AA. Danes pozno popoldne je
španska monarhija prenehala. Nekaj pred 6. uro je
grof Romanones v imenu kralja Alfonza formalno
izročil pečate in izvršilno oblast republikanskemu vo-
ditelju Zamori. Malo pozneje je Zamora sklical špan-
ske in inozemske novinarje, katerim je uradno na-
znanil, da je kralj Alfonz v svojem imenu in v imenu
svoje družine odstopil in odpotoval v Pariz.**

Pariz, 14. aprila. AA. Havas poroča
iz Madrida, da je kralj Alfonz XIII. pre-
dal vso oblast vladi g. Aznara. Aznar
pa je zopet s svoje strani predal oblast
novi začasni vladi Zamora.

Madrid, 14. aprila, g. V Španiji je bila
danes proglašena republika. Kralj Al-
fonz XIII. je popoldne podpisal listino,
s katero se je zase in za vso dinastijo
Bourbon-Anjou odpovedal španskemu
prestolu. Zadnji uradni posel kralja Al-
fonza je bilo predsedovanje seji mini-
strskega sveta, na kateri je bila spreje-
ta na znanje kraljeve odločitev o od-
stopu. Kraljevska rodbina bo še tekom
večera s posebnim vlakom, ki je že od
sinoči pripravljen, zapustila špansko
prestolnico in državo.

V Madridu je bila zvečer na kraljev-
ski palači razobešena republikanska za-
stava. Skupine republikanskih demon-
strantov korakajo po ulicah in prepeva-
jo republikanske pesmi.

Začasni predsednik Zamorra je poslal
vsem prefektom brzojavno okrožnico,
v kateri jih poziva, naj skušajo za vsa-
ko ceno preprečiti prelivanje krvi. V
nekaterih krajih je kljub temu prišlo do
spopadov, ki pa niso zavzeli resnejših
dimenzij. V Albazetu in Almeriji so re-
publikanci pregnali prejšnje uradnike iz
uradov ter jih nadomestili z republi-
kanskimi pristasi.

Prva republikanska vlada

Pariz, 14. aprila. AA. Sestavila se je
republikanska vlada:
ministrski predsednik Alcala Zamora,
finančni minister Garcia-Prieto,
zunanji minister Lerroux,
vojni minister Ayala,
mornariški minister Quiro,
notranji minister Maura,
pravosodni minister De Los Rios,
minister za javna dela Albornos,
minister za delo Caballero,
prometni minister Barrios.

Po madridskih ulicah so se po pro-
glasitvi republike vršile velikanske de-
monstracije. Politični krogi menijo, da
bo nova vlada, kjer so zastopani kato-
liki, konservativci, republikanci in so-
cialisti, vodila državne posle do izvo-
litve ustavodajne skupščine, ki bo iz-
delala ustavo nove španske republike.

Kako je prišlo do prevrata

Madrid, 14. aprila. g. Dogodki so se
zadnjih 24 ur razvijali z bliskovito
naglico in naravnost dramatično nape-
tostjo. Tekom včerajšnjega dneva so
bili zbrani vsi podatki o izidu nedeljskih
volitev. Pokazalo se je, da je prišla si-
cer večina občin v monarhistične roke,
da pa so republikanci dobili ravno večje
občine, tako da je bilo skupno za repu-
blikanske stranke oddanih skoraj dva-
krat toliko glasov kakor za monarhi-
stične.

Vlada je imela včeraj skoraj perma-
nentne seje. Po dolgih posvetovanjih je
prišla do sklepa, da volilni rezultati ne
vsiljujejo nikakih konsekvenc in da ni
povoda za njeno demisijo. O tem sta-
lišču sta ministrski predsednik Aznar
in zunanji minister grof Romanones zve-
čer obvestila kralja, ki pa je bil drugač-
nega mnenja. Izjavil je, da dobro pozna
položaj in da hoče za vsako ceno Špa-
nijo obvarovati državljanske vojne.

Zdelo se je, kakor da namerava kralj
odstopiti le sam za svojo osebo in pre-
pustiti prestol kakemu drugemu članu
svoje rodbine. Šele danes se je pokazalo,
da je bila kraljeva odločitev mnogo
bolj dalekosežna in da se je odrekel
prestolu za vso dinastijo. Kaj je na nje-
govo odločitev vplivalo, še ni jasno.
Res so se včeraj vršile velike republi-
kanske demonstracije po vseh večjih
mestih, vendar pa niso presegle oblike
in obsega, ki sta bila v Španiji po pad-
cu Prima de Rivero že skoro običajna.
Tudi vojska je bila kralju in njegovi
vladi še zvesta, tako da bi z lahkoto
udušila tudi kak resnejši odpor. Toda
ravno prelivanje krvi je hotel kralj Al-
fonz za vsako ceno preprečiti in se je

raje odpovedal prestolu, kakor da bi
pripustil nevarnost državljanske vojne.

Kralj Alfonz o izidu volitev

Madrid, 14. aprila, d. Ko je sinoči grof
Romanones sporočil kralju Alfonzu izid
nedeljskih volitev, mu je kralj izjavil:
»Ne potrebujem nikakih drugih poja-
nil. Izid volitev ne dopušča nobenega
dvoma, da se je španski narod ob volil-
ni žari izjavil proti meni. Nočem pahniti
Španije v meščansko vojno in popolno-
ma dobro vem, kaj je moja dolžnost.
Upam, da se bo našla rešitev na podlagi
mirnega sporazuma. Nikakor ne bi že-
lel, da bi moji prijatelji v preitranji vda-
nosti podcenjevali važnost nedeljskih
volitev.«

Odhod kraljevske rodbine

Pariz, 14. aprila. AA. Iz Madrida po-
roča, da so tam podvzeti vsi ukrepi za
vzdrževanje miru. Kralj Alfonz XIII. bo
zapustil nocoj Madrid skupno z rodbino.

Skrb za bodočnost

Madrid, 14. aprila, d. V onih krogih,
ki niso zapadli splošnemu razburjenju,
gledajo z veliko skrbjo na nadaljnji raz-
voj dogodkov. Poudarjajo, da republika
za Španijo ni primerna vladavina in se
bojuje, da bo tudi Španija zašla v dobo
neprestanih revolucij, ker ne bo mogla
pogrešati kraljeve avtoritete. Pri tem
opozarjajo na Portugalsko, ki je svari-
len vzgled, saj vsa leta po uvedbi re-
publikanske vladavine ne more priti do
notranjega miru. Res so v prvi španski
republikanski vladi zastopane vse večje
stranke, vendar ni pričakovati, da bi ta
sloga trajala dalj časa. Čim pa se začne
zopet medsebojne politične borbe, ne bo
po odstopu kralja nobene dovolj moč-
ne sile, ki bi jih mogla brzdati, in je pri
vročem južnjaškem temperamentu sko-
ro neizogibno, da pride do krvavih spo-
padov.

Portugalska vlada v borbi z uporniki

**Stroga blokada pobunjenih otokov — V drugih portugal-
skih deželah vlada mir — Vpliv španskih dogodkov**

Lisbona, 14. aprila. s. O operacijah na
Madeiri in Azorih se poroča, da je temo-
jni poveljnik vladnih čet polkovnik Borges
uvedel strogo cenzuro in obenem izjavil,
da bo smatral vsakega, ki se bo upiral ob-
lastnim ukrepom ali na moralno ali ma-
terijalno podpiral upornike, kot soudele-
zenca pri uporu. Uporniki na otokih so
ugasnili svetilnike ter s tem prekršili do-
ločbe mednarodnih pogodb. Vlada je od-
redila blokado pristanišč v Angri, Madeiri
in Pontu del Gado, kar se je med tem
že izvršilo. Razen tega sta včeraj odplu-
li še dve križarki na morje. Portugalska
vlada izjavlja, da niti na evropskem Por-
tugalskem niti v portugalskih kolonijah ni
bilo nobenih incidentov.

Lisbona, 14. aprila. AA. Vest o proklama-
ciji republike na Španskem se je naglo
razširila po vsem Portugalskem in je zelo
oiačila revolucionarno gibanje. General
Ferreira je odložil mesto armadnega ge-
nerala nadzornika. Na njegovo mesto so
imenovali bivšega ministra Silva Barra.

Poveljnik čet, ki so jih poslali proti upor-
nikom, polkovnik Borges je izdal proglas,
kjer svari vse, naj ne pomagajo revolucio-
narnim Borges poroča vladi, da so
uporniki na otokih ugasnili svetilnike. Por-
tugalske vladne ladje blokirajo Azore. Vla-
da je zopet odločno zanikala vest, da so
izbruhnili v deželi-materi in v portugal-
skih kolonijah v Afriki veliki nemiri.

Uradno obvestilo o blokadi

Beograd, 14. aprila AA. Portugalsko po-
slaništvo nas naproša, da objavimo tole:
»Portugalska vlada je z odlokom 8. t. m.
zaprla tujim plovbam in trgovini vsak do-
stop v svoja pristanišča na obalah ma-
deirskega otočja. Izvzeti so samo uradno
neobhodni primeri, ki jih kot take označi
posebna vladna delegacija v svrhu odstra-
nitve in evakuacije tujcev. Posebna sodi-
šča na bojnih ladjah bodo sodila osebe, ki
prekršijo določbe tega odloka. Posebno
občutno so kazni za trgovanje z orožjem
in municijo.«

Enodnevni rok kralja Karola

**Novi poskusi za parlamentarno rešitev krize — Koncen-
tracijska vlada se mora sestaviti v 24 urah**

Bukarešta, 14. aprila p. Vladna kriza,
ki traja sedaj že 10 dni, še vedno ni re-
šena. Po izjavi dosedanega ministrskega
predsednika Mironesca je pričakovati se-
stavo nove vlade v najboljšem primeru
še v soboto. Z vso vsemno se nadaljujejo
prizadevanja za sestavo narodne koncen-
tracijske vlade. Titulescu nadaljuje v tej
smeri svoja pogajanja. Včerajšnja skupna
avdijenca šefov strank je ostala brez
uspeha. Kralj je ponovno apeliral na vo-
ditelje strank naj podpro akcijo za sesta-
vo vlade narodne unije da pride država iz
sedanje krize. Po današnjih razgovorih, ki
jih je imel Titulescu z Maniom in Bratia-
nom, se v političnih krogih zatrjuje, da je

glavna ovira za sestavo take vlade že od-
stranjena. Maniu je baje pristal na to, da
se sedanji parlament razpusti.

Bukarešta, 14. aprila, g. Kralj Karol je
sprejel popoldne v skupni avdijenci vo-
ditelje vseh strank v navzočnosti designir-
nega ministrskega predsednika Titulescu.
V svojem nagovoru je izjavil kralj, da je
vlada narodne koncentracije v tem trenu-
tu nujno potrebna. Zaradi tega stavlja po-
litičnim voditeljem 24 urni rok, v katerem
se morajo s Titulescu sporazumeti glede
sestave vlade. Najkasneje v četrtek godo-
dne mora Titulescu kralju poročati o uspe-
hu svojih prizadevanj.

Zdravje predsednika Švehle

Praga, 14. aprila h. Današnje »Pravo Li-
du« objavlja utise predsednika senata dr.
Franca Soukupa, ki se je pred dnevi v Men-
tonu na francoski Rivieri sestel s predse-
dnikom agrarne stranke Antoninom Šveh-
lo. Kakor zatrjuje, je Švehla popolnoma
zdrav in nad štiri leta trajajoča bolezen na
njem skoraj ni zapustila sledov. Švehla ži-
vi tamkaj s svojim sinom in hčerjo pod
stalnim nadzorom svojega zdravnika do-
centa dr. Charvata.

**Velik požar
v petroleiskem reviriu**

Bukarešta, 14. aprila. g. V Campini je
eksplozija zaradi premočnega pritiska ve-
lika petrolejska cev v rafinerijah družbe
Steana Romana. Eksplozija je povzročila
velik požar, ki se je zelo razširil in zajel
nazadnje skoraj kvadratni kilometer pro-
stora. Telefonske in brzojavne zveze v
Campino so razdejane.

